

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Asan/7/2020
Identifikačné číslo spisu: 8018200090
Dátum vydania rozhodnutia: 16.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Monika Valašiková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8018200090.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Valašikovej, PhD. a členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci žalobkyne: Mgr. Gabriela Dereníková - HYGART, IČO: 34 514 805, Nábrežná 861/15, Bardejov, zastúpená: JUDr. František Sobek, advokát, so sídlom v Hertníku 10, proti žalovanej: Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Bratislave, Bajkalská 21/A, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. SK/0385/99/2017 zo dňa 08.01.2018, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3S/10/2018 zo dňa 27.09.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3S/10/2018 zo dňa 27.09.2019 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. SK/0385/99/2017 zo dňa 08.01.2018 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľke p r i z n á v a právo na úplnú náhradu trov konania na krajskom súde a na kasačnom súde voči žalovanej.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) postupom podľa ust. § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala sankčnej moderácie podľa § 198 ods. 1 písm. b/ SSP, t. j. upustenia od uloženia sankcie, pretože účel správneho trestania možno dosiahnuť aj samotným prejednaním veci.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že uplatnenie sankčnej moderácie je však možné len za kumulatívneho splnenia dvoch podmienok, a to, že účel správneho trestania možno dosiahnuť aj samotným prejednaním veci a upustiť od potrestania mohol v administratívnom konaní aj orgán verejnej

správy (§ 198 ods. 2 SSP).

3. Napadnutým rozhodnutím žalovaná potvrdila rozhodnutie Inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Prešove pre Prešovský kraj č. P/0030/07/17 zo dňa 18.05.2017, ktorým žalobkyni uložil pokutu podľa § 24 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“), za porušenie povinností predávajúceho zakotvených v § 10a ods. 1 písm. k/, § 14a ods. 1, § 16 ods. 1 a § 18 ods. 1 citovaného zákona.

4. Krajský súd argumentoval, že v zmysle § 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa správny orgán je povinný uložiť sankciu (pokutu) ak zistí porušenie povinností ustanovených týmto zákonom (zákon o ochrane spotrebiteľa), čo vyplýva z gramatického výkladu tohto ustanovenia (... „za porušenie ... uloží orgán dozoru ...“), pričom porušenie povinností podľa tohto zákona nebolo žalobkyňou spochybňované ani v administratívnom konaní, ani v žalobe.

5. Keďže ustanovenie § 24 ods. 1 citovaného zákona ustanovuje obligatórnu povinnosť orgánu dozoru v prípade zistenia porušenia povinností sankciu uložiť, nebola splnená jedna z kumulatívnych podmienok pre uplatnenie sankčnej moderácie podľa § 198 ods. 1 písm. b/ SSP, a teda upustiť od uloženia sankcie.

II.

Kasačná sťažnosť, vyjadrenie

6. Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa v postavení sťažovateľky (ďalej len „sťažovateľka“) v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa ust. § 440 ods. 1 písm. g/ SSP a navrhla kasačnému súdu postupovať podľa § 462 ods. 1 SSP.

7. Sťažovateľka videla dôvod na podanie kasačnej sťažnosti v skutočnosti, že krajský súd v rozsudku a v konaní, ktoré mu predchádzalo, nesprávne právne posúdil závažnosť jej protiprávneho konania a žalobu zamietol. Jej konanie nemalo takú protiprávnu intenzitu ako trestný čin. Aj pri trestných činoch z nedbanlivosti a malej intenzity, ak bol trestný čin spáchaný po prvý krát a jeho spáchanie bolo páchatelom oľutované a bola prisľúbená náprava chovania, trestný súd vysloví vinu páchatel'a ale vzhľadom na okolnosti prípadu upustí od potrestania a neuloží ani peňažný trest.

8. Podľa jej názoru ustanovenie § 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa neurčuje výšku pokuty za porušenie povinností, ku ktorým došlo prvýkrát. Pre spravodlivé rozhodnutie a pre zhodu s gramatickým výkladom § 24 ods. 1 mal správny orgán podľa sťažovateľky možnosť uložiť pokutu 0,- EUR, čo je súladné s upustením od uloženia sankcie podľa § 198 ods. 1 písm. b/ SSP.

9. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti vyjadrila podaním zo dňa 18.03.2020 a žiadala kasačnú sťažnosť zamietnuť a sťažovateľke nepriznať náhradu trov kasačného konania.

10. Uviedla, že sťažovateľka použila totožné argumenty ako v žalobe, s ktorými sa žalovaná ako aj krajský súd vyrovnali už v rámci súdneho konania. Námietky sťažovateľky považovala za neopodstatnené, ktoré nemajú vplyv na zodpovednosť sťažovateľky za zistený skutkový stav veci, keďže zistenia zaznamenané v inšpekčnom zázname z kontroly považuje žalovaná za spoľahlivo zistené a správne právne posúdené ako rozporné so zákonom o ochrane spotrebiteľa. Predmetné námietky nemajú vplyv ani na riadne odôvodnenú výšku uloženej pokuty.

11. Žalovaná mala za to, že sťažovateľka mala možnosť a právo počas celého správneho konania predložiť argumentáciu na podporu svojich stanovísk, vznášať námietky a návrhy, navrhovať a predkladať dôkazy na podporu svojich tvrdení, vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom a práva sťažovateľky neboli porušené.

12. Záverom dodala, že pokiaľ orgány inšpekcie v administratívnom konaní o zisťovaní a sankcionovaní

správneho deliktu postupujú analógia legis podľa trestnoprávnej úpravy, to neznamená, že ju aplikujú doslovne, pretože pre ich postup a rozhodovanie je základným hmotnoprávnym predpisom zákon o ochrane spotrebiteľa a procesným správny poriadok. Uvedenú argumentáciu používa Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 3Sžo/39/2014 zo dňa 01.07.2015 ako aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 505/2015 zo dňa 13.01.2016.

III.

Konanie na kasačnom súde

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, podľa § 137 ods. 2, 3 SSP.

14. Z obsahu pripojeného administratívneho spisu kasačný súd zistil, že inšpektori SOI vykonali dňa 31.01.2017 v prevádzkarni sťažovateľky - Ambulantný predaj v Balneoterapii, Bardejovské kúpele 1992/30 na základe podnetu spotrebiteľa č. 952/2016 kontrolu zameranú na dodržiavanie platných právnych predpisov pri predaji, dodávaní výrobkov a poskytovaní služieb na vnútornom trhu.

15. Inšpektormi SOI bolo pri kontrole zistené, že kontrolovaný subjekt porušil povinnosť podľa § 10a ods. 1 písm. k/ zákona o ochrane spotrebiteľa oznámiť pred uzavretím zmluvy, ak nie sú tieto informácie zjavné vzhľadom na povahu výrobku, spotrebiteľovi jasným a zrozumiteľným spôsobom informáciu o možnosti obrátiť sa na subjekt alternatívneho riešenia sporov v prípadoch stanovených osobitným predpisom.

16. Ďalej zistili porušenie povinnosti označiť výrobky predajnou cenou podľa § 14a ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa, pretože v prevádzkarni nebolo 5 druhov výrobkov žiadnym spôsobom označených predajnou cenou (Pánsky parfum 100 ml, Dámsky parfum 100 ml, Deodorant 95 ml, Krém 50 ml, Telové mlieko 250 ml).

17. Zároveň bolo zistené, že ku konkrétnemu nákupu, ktorý bol účtovaný v celkovej hodnote 13,40 eur, a ktorý pozostával z výrobku 1 ks mužský deodorant 95 ml á 13,40 EUR/ks, nebol zo strany predávajúceho vydaný doklad o kúpe v žiadnej forme, čím došlo k porušeniu § 16 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa.

18. Ďalej bolo zistené aj porušenie povinnosti podľa § 18 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa, keďže na viditeľnom mieste dostupnom spotrebiteľovi sa nenachádzal reklamačný poriadok, teda spotrebiteľia neboli riadne informovaní o podmienkach a spôsobe reklamácie vrátane údajov o tom, kde možno reklamáciu uplatniť a o vykonávaní záručných opráv.

19. Na základe uvedených zistení Inšpektorát SOI so sídlom v Prešove pre Prešovský kraj dňa 18.05.2017 vydal prvostupňové rozhodnutie č. P/0030/07/17, ktorým uložil sťažovateľke podľa § 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa pokutu vo výške 700,- EUR.

20. V odôvodnení prvostupňového rozhodnutia uviedol, že v rámci správnej úvahy v súlade s § 47 ods. 3 správneho poriadku v spojení s § 24 ods. 1 a § 24 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa správny orgán pri určení výšky pokuty prihliadol na skutočnosť, že neinformovaním spotrebiteľa o možnosti obrátiť sa na subjekt alternatívneho riešenia sporov v prípadoch ustanovených osobitným predpisom, neoznačením výrobkov predajnou cenou, nevydaním dokladu o kúpe výrobku a neinformovaním spotrebiteľa formou reklamačného poriadku o podmienkach a spôsobe reklamácie vrátane údajov o tom, kde možno reklamáciu uplatniť, boli porušené práva spotrebiteľa chránené zákonom.

21. Pri rozhodovaní o výške pokuty zároveň vzal do úvahy skutočnosť, že absencia informácie o

možnosti obrátiť sa na subjekt alternatívneho riešenia sporov v prípade, ak sa spotrebiteľ domnieva, že boli porušené jeho práva a absencia informácie o podmienkach a spôsobe reklamácie vrátane údajov o tom, kde možno reklamáciu uplatniť, je spôsobilá ukrátiť spotrebiteľa na jeho právach zo zodpovednosti za vady predanej veci, či poskytnutej služby, prípadne na iných zákonom mu garantovaných právach. Ďalej uviedol, že neoznačením výrobkov predajnou cenou spotrebiteľ nemá k dispozícii jednu zo základných informácií o výrobku, ktorá môže ovplyvniť jeho ekonomické správanie ohľadom kúpy konkrétneho výrobku. Táto informácia patrí do skupiny informácií, ktoré spotrebiteľ od predávajúceho musí dostať vždy, a to jednoznačne. Pri určení výšky pokuty bolo prihliadnuté zároveň na skutočnosť, že doklad o kúpe výrobku so všetkými zákonom požadovanými údajmi je nesporne relevantným dokladom, ktorý má význam pri uplatňovaní práv zo zodpovednosti za vady predanej veci a zároveň osvedčuje existenciu vzniku kúpnej zmluvy pri predaji v obchode.

22. Správny orgán zároveň prihliadol k tomu, že účel sledovaný zákonom vyjadrený v ustanovení § 3 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého každý spotrebiteľ, okrem iného, má právo na ochranu ekonomických záujmov vzhľadom na zistené nedostatky v zákonom požadovanej miere a úrovni dosiahnutý nebol.

23. Keďže správny orgán uložil pokutu v spodnej hranici zákonnej sadzby podľa § 24 ods. 1 prvej časti prvej vety zákona, mal za to, že pokuta uložená v tejto výške je vzhľadom na jej represívno-výchovnú funkciu, ako aj s prihliadnutím na zákonom stanovené medze a hľadiská pokutou primeranou a zároveň pokutou zodpovedajúcou zistenému protiprávnemu stavu a charakteru porušenia zákona.

24. Proti prvostupňovému rozhodnutiu o uložení pokuty podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté napadnutým rozhodnutím žalovanej č. SK/0385/99/2017 zo dňa 08.01.2018. Preskúmaním veci v odvolacom konaní nebol zistený dôvod na zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia. Žalovaná odvolanie zamietla a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila.

IV.

Právne predpisy, právne názory kasačného súdu

25. V správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde (§ 2 ods. 1, ods. 2 SSP).

26. Správne súde v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 6 ods. 1 SSP).

27. Podľa § 194 ods. 1 SSP správnym trestaním sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie orgánov verejnej správy o priestupku, správnom delikte alebo o sankcii za iné podobné protiprávne konanie.

28. Podľa § 194 ods. 2 SSP, ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie vo veciach správneho trestania ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

29. Podľa § 198 ods. 1 SSP správny súd môže na základe výsledkov vykonaného dokazovania na návrh žalobcu rozsudkom

a) zmeniť druh alebo výšku sankcie, aj keď orgán verejnej správy pri jej uložení nevybočil zo zákonného rámca správnej úvahy, ak táto sankcia je neprimeraná povahe skutku alebo by mala pre žalobcu likvidačný charakter,

b) upustiť od uloženia sankcie, ak účel správneho trestania možno dosiahnuť aj samotným prejednaním veci.

30. Podľa § 198 ods. 2 SSP správny súd môže podľa odseku 1 rozhodnúť len tak, ako mohol podľa osobitného predpisu rozhodnúť orgán verejnej správy.

31. Podľa § 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom alebo právne záväznými aktmi Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa uloží orgán dozoru výrobcovi, predávajúcemu, dovozcovi, dodávateľovi alebo osobe podľa § 9a alebo § 26 pokutu do 66 400 EUR; za opakované porušenie povinnosti počas 12 mesiacov uloží pokutu do 166 000 EUR.

32. Podľa § 24 ods. 5 citovaného zákona pri určení výšky pokuty sa prihliada najmä na charakter protiprávneho konania, závažnosť porušenia povinnosti, spôsob a následky porušenia povinnosti.

33. Kľúčovou otázkou pre kasačný súd v danom prípade bolo právne posúdenie splnenia podmienok na uloženie pokuty vo výške 700,- EUR sťažovateľke v zmysle § 24 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa a prípadného upustenia od uloženia sankcie podľa § 198 ods. 1 písm. b/ SSP.

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné pripomenúť, že ukladanie pokút za správne delikty, a teda i rozhodovanie o ich výške sa realizuje vo sfére voľného správneho uváženia (diskrečné právo správneho orgánu). Správna úvaha, resp. voľná úvaha správneho orgánu vyjadruje určitý stupeň voľnosti rozhodovania správneho orgánu, ktoré mu umožňuje v medziach zákona prijať také rozhodnutie, aké uzná za najvhodnejšie, a to s prihliadnutím na konkrétne okolnosti veci. Ide teda o právomoc (na účely odporúčania R (80) 2 Výboru ministrov o vykonávaní právomoci voľnej úvahy správnymi orgánmi prijatého Výborom ministrov dňa 11. marca 1980 na 316. zasadaní zástupcov ministrov, možno hovoriť aj o právomoci voľnej úvahy - discretionary power), na základe ktorej má správny orgán istý stupeň slobody pri prijímaní rozhodnutia, pričom si môže vybrať z viacerých právne prijateľných rozhodnutí jedno, ktoré pokladá za najvhodnejšie.

35. Podrobiť správne uváženie súdnemu prieskumu je možné iba vtedy, ak správny orgán buď prekročil zákonom stanovené medze tohto uváženia, alebo voľné uváženie zneužil. Riadne zdôvodnenie ukladanej sankcie v prípade správneho trestania je základným predpokladom pre preskúmateľnosť úvahy, ktorou bol správny orgán pri svojom rozhodovaní vedený. Zohľadnenie všetkých hľadísk, ktoré je možné v konkrétnej veci považovať za relevantné, potom určuje mieru zákonnosti stanoveného postihu. Správny orgán je povinný pri ukladaní sankcie presne, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo odôvodniť, k akým skutočnostiam pri stanovení výšky sankcie prihliadol. Výška uloženej pokuty teda musí byť v každom rozhodnutí dostatočne odôvodnená a musí byť odrazom konkrétnych okolností individuálneho prípadu.

36. Pokiaľ ide o námietku výšky pokuty, tu považuje kasačný súd za potrebné konštatovať, že správny orgán v danej veci nepostupoval v súlade s ustanoveniami správneho poriadku (§ 47 ods. 3).

37. Určenie výšky pokuty v rámci určeného rozpätia je síce vecou voľného uváženia, to však neznamená, že môže byť uložená v ľubovoľnej výške. Voľná úvaha aj pri takomto rozhodovaní je myšlienkový proces, v rámci ktorého má príslušný orgán zvažovať závažnosť porušenia predpisov vo vzťahu ku každému zisteniu, jeho následky, dobu protiprávnosti, aby uložená pokuta spĺňala nielen požiadavku represie, ale aj preventívny účel s prognózou budúceho pozitívneho správania sa dotknutej osoby. Pri uložení pokuty správny orgán prihliadne na závažnosť, spôsob i čas trvania následkov protiprávneho konania.

38. V zmysle ustálenej judikatúry správnych súdov v prípade správneho trestania súd sleduje, či správny orgán náležite zdôvodnil uloženie sankcie v určitej výške, ak zákon pripúšťa rozpätie sankcie.

39. Najvyšší súd nemohol, vzhľadom na vyššie uvedené, ponechať bez povšimnutia skutočnosť, že rozhodnutie žalovanej o uložení sankcie v časti pokiaľ ide o jej výšku je nepreskúmateľné pre nedostatok

dôvodov, pričom kasačnému súdu neostalo nič iné, než rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie orgánu verejnej správy zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 2 SSP.

40. Úlohou žalovanej bude opätovne posúdiť výšku určenej sankcie. V rámci svojej správnej úvahy podrobne vysvetlí dôvody výšky uloženej sankcie, s prihliadnutím na porušenie povinností sťažovateľky, a to s prihliadnutím na jej represívnu a preventívnu funkciu.

41. O trovách konania na krajskom súde a na kasačnom súde rozhodol kasačný súd podľa ustanovenia § 467 ods. 1 a ods. 2 SSP v spojení s ustanovením § 167 ods. 1 SSP a ustanovením § 175 ods. 1 SSP tak, že úspešnej žalobkyni priznal voči žalovanej úplnú náhradu dôvodne vynaložený trov konania na krajskom súde a na kasačnom súde. Žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal, keďže jej zo zákona za tohto výsledku konania neprináleží.

42. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.